

ECONOMICS (Paper- XIII )

1. ज्या नमुना निवड पध्दतीत सहेतूक कोणत्याही घटकाची निवड केली जाते त्यास ..... पध्दती म्हणतात.
  - A) बहुस्तरीय
  - B) बहुपदीय
  - C) गैरसंभाव्यता
  - D) संभाव्यता
2. यादृच्छिक नमुना निवड पध्दतीत नमुन्याचे आकारमान..... असावे लागते.
  - A) मध्यम
  - B) लहान
  - C) मोठे
  - D) यापैकीनाही
3. राशीतील नमुना निवडताना संशोधकाने ..... ला स्थान देता कामा नये.
  - A) पुर्वग्रहदुषितपणा
  - B) प्रातिनिधिकता
  - C) अचूकपणा
  - D) वस्तूनिष्ठता
4. विशाल अशा भौगोलिक क्षेत्रातून काही क्षेत्राची निवड करताना .... पध्दतीचा वापर करतात.
  - A) तिप्पेटी
  - B) कार्ड
  - C) लॉटरी
  - D) ग्रीड
5. सोईस्कर नमुना पध्दतीला ..... असेही म्हणतात.
  - A) बहुस्तरीय
  - B) बहुपदीय
  - C) वर्गीय नमुना
  - D) आपत्ती अप्रमाणबध्द नमुना
6. .... हा संपुर्ण राशीचा प्रातिनिधिक भाग असतो.
  - A) नमुना
  - B) गृहीतक
  - C) उदिदष्ट्ये
  - D) या पैकी नाही
7. सामग्रीचे वर्गीकरण करून ती उभ्या-आडव्या तक्त्यात मांडणे म्हणजे.....होय.
  - A) आकृती
  - B) आलेख
  - C) सांकेतीकरण

- D) सारणीकरण
8. विभाजित वर्तुळात .....महत्त्वाचे असते.  
A) वर्गमूळ  
B) त्रिज्या  
C) घटकाचे मूल्य  
D) वर्तुळखंड
9. आकृतीला छोटे, स्पष्ट व अर्थवाही.....असावे.  
A) शीर्षक  
B) मापन  
C) रणछटा  
D) वरीलसर्व
10. ----- हे केंद्रीय प्रवृत्तीचे परिमाण नाही.  
A) मध्यगा  
B) बहुलक  
C) सहसंबंध  
D) मध्य
11. सहसंबंध दोन चलांमधील कार्यकारण भाव दर्शवितो. हे विधान-----आहे.  
A) बरोबर  
B) चूक  
C) माहिती अपुरी आहे  
D) सांगता येत नाही
12. आलेखाच्या सहाय्याने दाखविलेला सहसंबंध एका सरळ रेषेत असेल तर त्याला ----- सहसंबंध म्हणतात.  
A) पूर्ण  
B) कमी  
C) उच्च  
D) एकरेषीय
13. दिलेल्या गुणांक समूहावरून त्या समूहाचा प्रतिनिधित्व करणारा गुणांक शोधून काढणे म्हणजे ----- होय.  
A) सारणीकरण  
B) आलेख  
C) केंद्रीय प्रवृत्ती  
D) निरीक्षण
14. शेवटच्या घटकाच्या किमतीचा परिणाम ज्यावर होऊ शकत नाही अशा चलाचे मूल्य म्हणजे ..... होय.  
A) बहुलक  
B) मध्यमा  
C) गणितीय मध्य

- D) प्रमाण विचलन
15. पुढीलपैकी कोणते वारंवारिता वितरण सारणीचे तत्व आहे?
- A) वर्गाची संख्या  
B) मुक्त वर्ग  
C) वर्गाची लांबी  
D) **वरील सर्व**
16. .... ही आकृतीची मर्यादा आहे.
- A) सविस्तर विश्लेषण अशक्य  
B) पूर्वगृहाची शक्यता  
C) योग्य मापन दंडाचा आभाव  
D) **वरील सर्व**
17. समांतर मध्य ही सामग्रीतील घटकांची ----- असते.
- A) खंडित श्रेणी  
B) **सरासरी**  
C) वजाबाकी  
D) बेरीज
18. केंद्रीय प्रवृत्ती ही सर्व समूहाचे ----- करते.
- A) पुढारीपण  
B) **प्रतिनिधित्व**  
C) मापन  
D) आलेख
19. आलेख कागदावरील दोन्ही चलांचे बिंदू पसरलेले असतात तेव्हा त्याला ----- म्हणतात.
- A) ऋणात्मक सहसंबंध  
B) **पसरण आकृती**  
C) धनात्मक सहसंबंध  
D) सहसंबंध गुणांक
20. .... यांच्या मते कोणत्याही एककाच्या एका समुहातील एक निश्चित प्रतिशत घटक निवडणे म्हणजे नमुना निवड होय.
- A) **बोगार्डस**  
B) डेव्हिड  
C) फॅक्स  
D) मॅनहॅम हेरी
21. .... पध्दत ही यादृच्छिक नमुना निवड पध्दतीचा प्रकार आहे.
- A) व्यवस्थाबध्द  
B) **लॉटरी**  
C) बहुपदीय  
D) बहुस्तरीय

22. सारणीबद्दल आवश्यक ती माहिती देण्यास शीर्षक अपुरे पडत असेल तर..... दिले जाते.
- A) स्तंभमथळा  
B) पंक्ती मथळा  
C) शीर्षक टीप  
D) सारणीकप्पा
23. ज्यात तथ्यांचे मूल्य बदलत नाही त्यांना.... म्हणतात.
- A) चल  
B) स्थिरपद  
C) अपवर्जक पद  
D) समावेशक पद
24. ....तात्विक विश्लेषणासाठी वापर करतात.
- A) प्रतिरूप वितरण वक्र  
B) बहुभुजा आलेखवक्र  
C) संचित वारंवारता वक्र  
D) लॉरेझ वक्र
25. सामाजिक संशोधन हे.....घटकांशी निगडित असते.
- A) सांस्कृतिक  
B) सामाजिक  
C) शास्त्रीय  
D) व्यवहारिक
26. .... हा गैरसंभाव्यता नमुना निवडीचा प्रकार आहे.
- A) कार्ड पध्दती  
B) ग्रीड पध्दती  
C) लॉटरी पध्दती  
D) कोटा पध्दती
27. नमुन्याच्या आकारमानावर ..... साधनांचा प्रभाव पडतो
- A) वर्गीकरण  
B) सारणीकरण  
C) तथ्यसंकलन  
D) आलेख
28. सामग्रीला लघुरूप देणे म्हणजे ..... होय.
- A) वर्गीकरण  
B) सारणीकरण  
C) सांकेतिकरण  
D) वरील सर्व

29. .... यांच्या मते कोणत्याही एककाच्या एका समुहातील एक निश्चित प्रतिशत घटक निवडणे म्हणजे नमुना निवड होय.

- A) **बोगार्डस**
- B) डेव्हिड
- C) फॅक्स
- D) मॅनहॅम हेरी

30. जेव्हा समुच्यातील घटक संदिग्ध असतात व लॉटरी पध्दतीने नमुना निवड अशक्य असते तेव्हा ..... पध्दतीचा उपयोग केला जातो.

- A) नाणेफेक पध्दती
- B) ग्रीड पध्दती
- C) टिप्पेट टेबल पध्दती
- D) यापैकी नाही

31. ज्या नमुना निवड पध्दतीत सहेतूक कोणत्याही घटकाची निवड केली जाते यास..... पध्दती म्हणतात.

- A) संभाव्यता
- B) **गैरसंभाव्यता**
- C) बहुपदीय
- D) बहुस्तरीय

32. ज्यात तथ्यांचे मूल्य बदलत नाही त्यांना.... म्हणतात.

- A) चल
- B) **स्थिरपद**
- C) अपवर्जक पद
- D) समावेशक पद

33. सामग्रीचे वर्गीकरण करताना त्या वर्गातील सर्वात लहान मूल्यास आणि सर्वात मोठ्या मूल्यास त्या वर्गाची..... म्हणतात.

- A) **वर्गांतर**
- B) वर्ग-मर्यादा
- C) वर्गाची वारंवारिता
- D) वर्गांतरानुसार वर्गीकरण

34. आलेखात कोणती बाब कोणत्या रंगात दाखविली आहे हे कळण्यासाठी आलेखाखाली-----असते.

- A) वर्गांतर
- B) **सूची**
- C) छटा
- D) संदर्भ

35. वर्तुळाचे ..... घटकांच्या किमतीच्या प्रमाणात असते.

- A) **क्षेत्रफळ**
- B) त्रिज्या
- C) वर्गमूळ

- D) आकार
36. विभाजित वर्तुळात घटकांच्या .....महत्त्वाच्या असतात.  
 A) वर्तुळखंड  
 B) घटकांच्या किंमती  
 C) त्रिज्या  
 D) वर्गमूळ
37. ----- आकारमानाच्या नमुन्याला चांगला नमुना असे म्हणतात.  
 A) मोठे  
 B) लहान  
 C) पर्याप्त  
 D) यापैकी सर्व
38. जर गणितीय मध्य 15 आणि मध्यगा 14 असेल तर बहुलकाचे मूल्य-----  
 A) 12 / 12  
 B) 13 / 13  
 C) 14 / 14  
 D) 15 / 15
39. The value of a variable that cannot be affected by the value of the last component is शेवटच्या घटकाच्या किंमतीचा परिणाम ज्यावर होऊ शकत नाही अशा चलाचे मूल्य म्हणजे ..... होय.  
 A) Mode / बहुलक  
 B) Median / मध्यमा  
 C) Arithmetic Mean / गणितीय मध्य  
 D) Standard Deviation/ प्रमाण विचलन
40.  $a = (\sum X) / N$  is a formula of -----  
 $a = (\sum X) / N$  हे ----- काढण्याचे सूत्र आहे.  
 A) Median / मध्यमा  
 B) Mode / बहुलक  
 C) Arithmetic mean / गणितीय मध्य  
 D) Standard Deviation / प्रमाण विचलन
41. Two variables change in the same direction; it is called ----- correlation.  
 दोन चले एकाच दिशेने बदलतात, त्यास ----- सहसंबंध म्हणतात.  
 A) Positive / धनात्मक  
 B) Negative / ऋणात्मक  
 C) Numerical / संख्यात्मक  
 D) Qualitative / गुणात्मक

42. Subtracting the smallest number from the largest number in data series is called-----.  
पदमालेतील सर्वात मोठ्या संख्येतून सर्वात लहान संख्या वजा केली असता येणारी किंमत म्हणजे ----- होय.

- A) Dispersion / विचलन
- B) **Range / विस्तार**
- C) Quartile / चतुर्थक
- D) Standard Deviation / प्रमाण विचलन

43. The concept of Standard Deviation firstly introduced by -----.  
प्रमाण विचलन पध्दती ही संकल्पना प्रथम ----- मांडली.

- A) Dr. Dalton / डाल्टन
- B) Karl Marx / कार्ल मार्क्स
- C) **Karl Pearson / कार्ल पिअर्सन**
- D) Spearman / स्पीअरमन

44. When the points of both variables are spread out on a graph paper, it is called-----.  
आलेख कागदावरील दोन्ही चलांचे बिंदू पसरलेले असतात तेव्हा त्याला ----- म्हणतात.

- A) Negative Correlation / ऋणात्मक सहसंबंध
- B) Positive Correlation / धनात्मक सहसंबंध
- C) **Scattered Diagram / पसरण आकृती**
- D) Coefficient of Correlation / सहसंबंध गुणांक

45. The parallel mean is ----- of the elements in the data.  
समांतर मध्य ही सामग्रीतील घटकांची ----- असते.

- A) Addition / बेरीज
- B) Subtraction / वजाबाकी
- C) **Average / सरासरी**
- D) Fractional range / खंडित श्रेणी

46. When a sample is selected two or more times from the same cluster and the expected facts are compiled, it is called ..... method.

जेव्हा एकाच समुच्चयातून दोन किंवा दोन पेक्षा अधिक वेळा नमुन्याची निवड केली जाते व अपेक्षित तथ्ये संकलित केली जातात तेव्हा त्यास..... पध्दती म्हणतात.

- A) Systematic / व्यवस्थाबध्द
- B) Double sampling / दुहेरीनमुना
- C) Polynomial / बहुपदीय
- D) Multilevel / बहुस्तरीय

47. .... is an example of the extensive sample selection method.

व्यापक नमुना निवड पध्दतीचे .... हे उदाहरण आहे.

- A) Census method / जनगणना पध्दती
- B) Lottery method / लॉटरीपध्दती
- C) **Grid method / ग्रीडपध्दती**

D) Questionnaire / प्रश्नावली

48. Which of the following is a principle of frequency distribution table?

पुढीलपैकी वारंवारिता वितरण सारणीचे तत्व कोणते आहे.

- A) Number of classes / वर्गाची संख्या
- B) Free class / मुक्त वर्ग
- C) Length of class / वर्गाची लांबी
- D) All of the above / वरील सर्व

49. The coefficient of correlation -----

सहसंबंधाचा सहगुणांक -----

- A) **Can be either positive or negative / धन ही असू शकतो किंवा ऋण असू शकतो**
- B) Is always positive / नेहमीच धन असतो
- C) Cannot be negative / ऋण असू शकत नाही
- D) Cannot be positive / धन असू शकत नाही

50. Summation of the deviations from parallel mean is -----

समांतर माध्यापासून काढलेल्या विचलनांची बेरीज ----- असते.

- A) 1/ 1
- B) **0 / 0**
- C) -1 / -1
- D) Above 1 / एक पेक्षा जास्त

51. The group of elements from which the information is collected is Called as .....

ज्या घटकातून माहिती जमा केली असेल त्या घटकाच्या समूहाला..... म्हणतात.

- A) Sample / नमुना
- B) **Content / सामग्री**
- C) Data / तथ्य
- D) Analysis / विश्लेषण

52. Census and ----- method are the two major methods of collecting data for research.

जनगणना व ----- पद्धती या दोन संशोधनासाठी माहिती संकलित करण्याच्या प्रमुख पद्धती आहेत.

- A) **Sampling / नमुना निवड**
- B) Coding / संकेतीकरण
- C) Classification / वर्गीकरण
- D) None of these / यापैकी नाही

53. Purposive Sampling is the type of ----- sample selection.

सहेतूक नमुना हा निवडीचा .... नमुना प्रकार आहे.

- A) Random / यादृच्छिक
- B) **Non probability / गैरसंभाव्यता**
- C) Polynomial / बहुपदीय



- D) Multilevel / बहुस्तरीय
54. Which of the following method does not in probability sampling method?  
खालीलपैकी कोणती पद्धत संभाव्यता नमुना निवड प्रकार मोडत नाही.
- A) Purposive sampling / सहेतुक नमुना  
B) Convenience sampling / सोयीस्कर नमुना  
C) Quota sampling / कोटा नमुना  
D) All the above / वरील सर्व
55. If there are..... in the data, then the sample size is small.  
राशीत.....जातीचे घटक असतील तर नमुना आकारमान लहान असते
- A) Homogeneous / सजातीय  
B) Heterogeneous / विजातीय  
C) Both A& B / दोन्हीही  
D) None of this / यापैकी नाही
56. ----- method is a type of random sample selection method.  
..... पद्धत ही यादृच्छिक नमुना निवड पद्धतीचा प्रकार आहे.
- A) Systematic / व्यवस्थाबद्ध  
B) Lottery / लॉटरी  
C) Multistage / बहुपदीय  
D) Multilevel / बहुस्तरीय
57. If the title is insufficient to provide the required information about the table,... is given.  
सारणीबद्दल आवश्यक ती माहिती देण्यास शीर्षक अपुरे पडत असेल तर..... दिले जाते.
- A) Column heading / स्तंभमथळा  
B) Row heading / पंक्ती मथळा  
C) Title note / शीर्षक टीप  
D) Table top / सारणीकप्पा
58. If an event is divided into different elements then.... diagram is used. एखाद्या घटनेची वेगवेगळ्या घटकात विभागणी होत असेल तर त्यासाठी ..... चा उपयोग करतात.
- A) Simple bar/ साधी दंडाकृती  
B) Square / चौरस  
C) Sub divided bar / विभाजित दंडाकृती  
D) None of these / यापैकी नाही
59. .... is a type of classification.  
खालीलपैकी.....हा वर्गीकरणाचा प्रकार आहे.
- A) Time series / कालिक श्रेणी  
B) Square / चौरस  
C) Circle / वर्तुळ

- D) Column / स्तंभ
60. A curve drawn on a special type of paper which includes squares is a .....  
विशेष प्रकारचे चौकोन पाडलेल्या कागदावर काढलेले वक्र म्हणजे.....होय.
- A) Graph / आलेख  
B) Point / बिंदू  
C) Table/ सारणी  
D) Tabulation / सरणीकरण
61. The difference between the upper limit and the lower limit of the class is called.....  
वर्गाची ज्येष्ठ मर्यादा आणि कनिष्ठ मर्यादा यामधील फरकास .... असे म्हणतात.
- A) Class interval / वर्गांतर  
B) Class limit / वर्ग मर्यादा  
C) Class frequency / वर्गाची वारंवारिता  
D) Mean / Frequency distribution
62. The difference between the smallest and largest value of variables in the series is called.....  
चलांची लहानात लहान किंवा मोठ्यात मोठी किंमत यातील अंतर म्हणजे..... होय.
- A) Range / विस्तार  
B) Median / मध्यमा  
C) Mode / बहुलक  
D) Mean / सरासरी
63. Which is a type of classification?  
खालीलपैकी.....हा एका वर्गीकरणाचा प्रकार आहे.
- A) Time series / कालिकश्रेणी  
B) Square / चौरस  
C) Circle / वर्तुळ  
D) Column / स्तंभ
64. The table minimizes .....in the data.  
सारणीमुळे सामग्रीतील .....कमी होते.
- A) Defect / दोष  
B) Significance / महत्व  
C) Complexity / जटिलता  
D) None of the above / वरीलपैकी नाही.
65. ----- is not a measure of Central Tendency.  
----- हे केंद्रीय प्रवृत्तीचे परिमाण नाही.
- A) Mean/ मध्य  
B) Correlation / सहसंबंध  
C) Mode / बहुलक

- D) Median / मध्यगा
66. A coefficient of correlation is computed to be -0.75 means that -----  
सहसंबंध गुणांक -0.75 असेल तर त्याचा अर्थ
- A) The relationship between two variables is weak/ दोन घटकांतील सहसंबंध दुर्बल असेल
- B) **The relationship between two variables is strong and positive / दोन घटकांतील सहसंबंध प्रबल असेल**
- C) The relationship between two variables is strong but negative / दोन घटकांतील सहसंबंध प्रबल व ऋणात्मक असेल
- D) Correlation coefficient cannot have this value / सहसंबंधाचे अशा प्रकारचे मूल्य नसते.
67. Finding the representative coefficient from the given group of coefficient is called--  
----. दिलेल्या गुणांक समूहावरून त्या समूहाचा प्रतिनिधित्व करणारा गुणांक शोधून काढणे म्हणजे ----- होय.
- A) Tabulation / सारणीकरण
- B) Graph / आलेख
- C) **Central Tendency / केंद्रीय प्रवृत्ती**
- D) Observation / निरीक्षण
68. The method of calculating the correlation coefficient was developed by -----  
.सहसंबंध गुणांक काढण्याची पध्दती ----- यांनी विकसित केली.
- A) Malthus / माल्थस
- B) P. V. Yung / पी. व्ही. यंग
- C) Dalton / डाल्टन
- D) **Karl Pearson / कार्ल पिअरसन**
69. The parallel mean is ----- of the elements in the data.  
समांतर मध्य ही सामग्रीतील घटकांची ----- असते.
- A) Fractional range / खंडित श्रेणी
- B) **Average / सरासरी**
- C) Subtraction / वजाबाकी
- D) Addition / बेरीज
70. Finding a wider meaning from the research means... ..  
संशोधनातून निघालेल्या निष्कर्षातून व्यापक अर्थाचा शोध घेणे म्हणजे ----- होय.
- A) Sample / नमुना
- B) Tabulation / सारणीकरण
- C) Classification / वर्गीकरण
- D) **Description / निर्वचन**

71. By sorting the data and presenting it in a vertical and horizontal table means .....

सामग्रीचे वर्गीकरण करून ती उभ्या-आडव्या तक्त्यात मांडणे म्हणजे.....होय.

- A) **Tabulation / सारणीकरण**
- B) Symbol / सांकेतीकरण
- C) Graph / आलेख
- D) Figure / आकृती

72. When the points of both variables are spread out on a graph paper, it is called-----

-. आलेख कागदावरील दोन्ही चलांचे बिंदू पसरलेले असतात तेव्हा त्याला ----- म्हणतात.

- A) Coefficient of Correlation / सहसंबंध गुणांक
- B) **Scatter Diagramme / पसरण आकृती**
- C) Positive Correlation / धनात्मक सहसंबंध
- D) Negative Correlation / ऋणात्मक सहसंबंध

73. The mean of 15, 12, 17, 18, 13 is -----.

15, 12, 17, 18, 13 या संख्याश्रेणीची सरासरी -----

- A) 17 / 17
- B) 13 / 13
- C) 12 / 12
- D) **15 / 15**

74. Central tendency is the ----- of the whole group.

केंद्रीय प्रवृत्ती ही सर्व समूहाचे ----- करते.

- A) Leadership / पुढारीपण
- B) **Representation / प्रतिनिधित्व**
- C) Measurement / मापन
- D) Graph / आलेख

75. ----- is the type of non probability sample selection.

गैरसंभाव्यता नमुना निवडीचा .... हा प्रकार आहे.

- A) Random Sample / यादृच्छिक नमुना
- B) Intentional Sample / सहेतूक नमुना
- C) Polynomial Sample / बहुपदीय नमुना
- D) Multilevel Sample / बहुस्तरीय नमुना